

Tisztelt Alkotmánybíróság!

Szilágyi Nóra

szám alatti lakos, mint indítványozó
a korábban csatolt meghatalmazással igazolt jogi képviselőm útján, a következő

alkotmányjogi panasz kiegészítést

terjesztem elő.

A Tisztelt Alkotmánybíróság a fenti ügyszámmal jelölt ügyben 2021. március 25. napján kelt levelében arra hívott fel, hogy 30 napos határidőben terjeszsem elő az alkotmányjogi panaszom kiegészítését, tekintettel arra, hogy az nem tartalmaz kellő alkotmányjogi szempontú indoklást arra nézve, hogy a támadott bírói döntések az Alaptörvényben biztosított jogomat mennyiben és miért sértik.

Előadom, hogy a felhívást 2021. április 7 napján vettem kézhez, erre figyelemmel a számomra biztosított határidőben nyújtom be a Tisztelt Alkotmánybírósághoz a beadványom.

A felhívásnak megfelelően egységes szerkezetben terjesztem elő az eredeti beadvány szövegével, amelynek akként teszek eleget, hogy a kiegészítésként előadott érveket új bekezdésként bekeretezve, más betűtípussal írva helyezem el a beadvány azon pontján, ahol az szükséges. A kiegészítések a "III. Jogi érvelés" részben találhatóak.

Előadom továbbá, hogy amennyiben az indítványozó hozzájárulása a neve közzététele vonatkozásában nem volt egyértelmű, úgy azt jelen beadványban **akként pontosítom, hogy az indítványozó hozzájárul a neve feltüntetéséhez** az Abtv. 57. § (1a) bekezdésében foglaltak szerint, figyelemmel az Alkotmánybíróság ügyrendjében foglaltakra is.

« »

Kérem a Tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy az alábbiakban részletesen kifejtett indokaim alapján a Kúria **Mfv.X.10.127/2020/8** sorszámú meghozott határozatát, a Budapest Környéki Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság **23.M.327/2016./43.** számú első fokú ítéletére és a Budapest Környéki Törvényszék **8.Mf.20.945/2019/5.** sorszámú jogerős ítéletére kiterjedően, mint Alaptörvény-ellenes bírói döntéseket **semmisítse meg.**

Kérelmem anyagi jogi jogalapja Magyarország Alaptörvényének XXVIII. Cikk (1) bekezdése, a tisztességes eljáráshoz való jog.

A kérelem eljárásjogi alapja az Alaptörvény 24. Cikk (2) bekezdés d./ pontja, valamint az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény 27. §-a, amely alapján az Alkotmánybíróság felülvizsgálja a bírói döntés Alaptörvénnyel való összhangját és az Abtv. 43. § (1) bekezdés alapján megsemmisíti az Alaptörvény-ellenes bírói döntést.

Érintettségem igazolására előadom, hogy a támadott ítéletek felperese voltam, így figyelemmel az Abtv. 27. § (2) bekezdés a./ pontjára, jelen alkotmányjogi panasz előterjesztésére jogosult vagyok.

A jogsérelmemet az első fokon eljáró Budapest Környéki Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság okozta, melyet a fellebbezésem ügyében eljáró Budapest Környéki Törvényszék jóváhagyott, majd a Kúria is azonos álláspontra helyezkedett ugyanabban a kérdésben, amely azonban súlyos alkotmányossági aggályt vet fel, amely a tisztességes eljáráshoz való jogomat sérti.

Előadom, hogy a Kúria határozatát 2020. december 21. napján vettem kézhez, így a jelen alkotmányjogi panasz beadványom benyújtására határidőben került sor.

I. Jogszabályi hivatkozások

1./ Alaptörvény

XXVIII. cikk (1) bekezdés: Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.

24. cikk (2) bekezdés d./ pont: Az Alkotmánybíróság alkotmányjogi panasz alapján felülvizsgálja a bírói döntésnek az Alaptörvénnyel való összhangját

24. cikk (3) bekezdés b/ pont: Az Alkotmánybíróság a (2) bekezdés d) pontjában foglalt hatáskörében megsemmisíti az Alaptörvénnyel ellentétes bírói döntést

2./ Az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (Abtv.)

27. § (1) Az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés

a) az indítványozó **Alaptörvényben** biztosított jogát sérti vagy hatáskörét az **Alaptörvénybe** ütközően korlátozza, és

b) az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.

(2) Jogállásától függetlenül érintettnek minősül az a személy vagy szervezet,

a) aki (amely) a bíróság eljárásában fél volt,

b) akire (amelyre) a döntés rendelkezést tartalmaz, vagy

c) akinek (amelynek) jogára, kötelezettségére, magatartása jogszerűségére a bíróság döntése kiterjed.

43. § (1) Ha az Alkotmánybíróság a 27. § alapján folytatott eljárásában alkotmányjogi panasz alapján megállapítja a bírói döntés alaptörvény-ellenességét, a döntést megsemmisíti.

3./ A munka törvénykönyvéről szóló 1992. évi XXII. törvény (rég. Mt.)

83/A. § (1) Nem minősül munkaszerződés-módosításnak, ha a munkavállaló - a munkáltató működésével összefüggő okból, ideiglenesen - a munkáltató utasítása alapján, eredeti munkaköre helyett, vagy eredeti munkaköre mellett más munkakörbe tartozó feladatokat lát el (átirányítás).

(7) Ha a munkavállaló a munkaköri feladatai ellátása mellett oly módon végez más munkakörbe tartozó feladatokat, hogy a két munkakörbe tartozó munkavégzés időtartama nem különíthető el, a munkavállalót a munkabéren felül külön díjazás (helyettesítési díj) illeti meg. A helyettesítési díj mértékét az átirányítás alapján végzett munkára irányadó díjazás alapulvételével kell megállapítani.

4./ A Munka törvénykönyvéről szóló 2001. évi I. törvény (új Mt.)

53. § (1) A munkáltató jogosult a munkavállalót átmenetileg a munkaszerződéstől eltérő munkakörben, munkahelyen vagy más munkáltatónál foglalkoztatni.

(5) A munkavállaló az (1) bekezdés szerinti foglalkoztatás esetén az ellátott munkakörre előírt, de legalább a munkaszerződése szerinti alapbérre jogosult.

5./ A Munka Törvénykönyvéről szóló 1992. évi XXII. törvény, valamint az ezzel összefüggő törvények jogharmonizációs célú módosításáról szóló 2001. évi XVI. törvény

26. § (5) az e törvény 9. §-ával megállapított Mt. 83/A. §-ának, az e törvény 13. §-ával megállapított Mt. 105. §-ának, az e törvény 14. §-ával megállapított Mt. 106. §-ának rendelkezéseit az e törvény hatálybalépését követően elrendelt átirányításra, kiküldetésre, kirendelésre, más munkáltatónál történő munkavégzésre kell alkalmazni.

II. Tényállítás

Az Indítványozó keresetet nyújtott be a Budapest Környéki Közigazgatási és Munkaügyi Bíróságon, amelyben elmaradt bér kifizetése iránt kérte marasztalni a [REDACTED] alperest, figyelemmel arra, hogy a munkáltató alperes éveken keresztül nem fizette meg a saját munkaköre ellátása mellett végzett munka ellenértékét.

A keresetlevélben az indítványozó felperes az Mt. 53 § -ra alapította az alanyi jogát, melyet helyettesítési díjként kért megállapítani és annak összegére marasztalni az alperest.

Az alperes a kereset elutasítását kérte, mert sem jogalapjában sem összecszerúságában nem tartotta megalapozottnak a követelést. A jogalap hiányát abban jelölte meg, hogy az új Mt. nem tartalmazza a helyettesítési díjat, így ezen a jogcímen nem lehet megítélni elmaradt bért.

A részben lefolytatott bizonyítási eljárás lezárását követően, az elsőfokú bíróság ítéletében a keresetet elutasította, indoklásában kiemelte, hogy az új Mt. még áttételesen sem tartotta meg a régi Mt. helyettesítési díjra vonatkozó szabályait, így arra jogot alapítani nem lehet.

Indítványozó felperes az ítéletet megfellebbezte. A fellebbezésben egyrészt eljárásbeli, másrészt anyagi jogi érveket hozott fel.

A másodfokon eljáró Budapest Környéki Törvényszék némiképpen árnyalva az elsőfokú bíróság megállapítását ugyan, de lényegét tekintve helyben hagyta az elutasító ítéletet.

Indítványozó a Kúria előtt felülvizsgálati eljárást kezdeményezett. A Kúria olyan megállapításokat tett, melyek a - indítványozó álláspontja szerint - munkavállalóval szembeni elfogultság terén értelmezhetőek, a tisztességes eljárás mellőzésével.

III. Jogi Érvelés

[1] **Alkotmányjogi panasz** „az alkotmányjogi panasz az Alkotmányban szabályozott alapvető jogok védelmének eszköze, amely alapvető jogok rendeltetése az, hogy az államhatalommal szemben alkotmányos garanciákat teremtsenek az állampolgár, az egyén vagy egy közösség jogainak védelmére, cselekvési autonómiájának biztosítására.” (65/1992 AB Határozat)

[2] Az Abtv. 27. § (1) bekezdés b./ pontja szerint az eljárás megindításának feltétele, hogy a jogorvoslati lehetőségeket az indítványozónak ki kell mérítenie. A Kúria ítélete ellen a Pp. 271. § (1) bekezdés e./ pontja alapján nincs helye felülvizsgálatnak ezért az alkotmányjogi panasz benyújtásának akadálya nincs.

[3] A jogi érvelés során az alkotmányjogi panasz eljárásban bizonyítandó, hogy az Alaptörvényben biztosított jog sérelme és a bíróság döntése között ok-okozati összefüggés van. Jelen alkotmányjogi panasz eljárásban azt bizonyítom, hogy az Alaptörvényben foglalt jogaimat az eljáró bíróságok megsértették.

[4] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdés biztosítja számomra azt, hogy valamely perben a **jogaimat és kötelezettségeimet törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes** és nyilvános **tárgyaláson**, ésszerű határidőn belül **bírálja el**.

[5] Több Alkotmánybírósági döntés rámutatott, hogy az eljárás tisztessége olyan minőség, amely az eljárás egészének figyelembevételével ítéltető meg. Az Alkotmánybíróság az erre vonatkozó

döntéseiben meghatározza a tisztességes eljárás által megkövetelt ismérveket. Kiemelte, hogy a tisztességes eljáráshoz való joggal szemben nem létezik mérlegelhető más alapvető jog vagy alkotmányos cél, mert már maga is mérlegelés eredménye. [14/2002 (III.20.) AB Határozat, 35/2002 (VII.19.) AB Határozat, 14/2004 (V.7.) AB Határozat]

[6] Nézetem szerint, a tisztességes eljáráshoz való jogom sérült azzal, hogy az eljáró bíróságok nem pártatlanul és tisztességesen jártak el. A tisztességes eljárás hiányára mutat rá:

- az ügyben a tényállás nem került feltárára, erre figyelemmel megalapozatlan és jogszabálysértő ítéletet hozott mind az első fokú, mind a másodfokú bíróság.
- az eljáró bíróságok a jogértelmezés kérdésében súlyos hibát vétettek, mert sem a jogalkotói szándékot, sem a közösségi jogi Irányelvet nem vették figyelembe.
- A Kúria az általam hivatkozott és idézett jogszabályhelyekkel kapcsolatban *expresis verbis* kijelentette, hogy alaptalan a hivatkozásom, gyakorlatilag kijelentve, hogy ilyen szabály nincs.
- A Kúria indoklásában olyan AB határozatra hivatkozik, mely a jelen ügy tényállásától különböző, ahhoz semmi köze sincs.
- az eljáró bíróságok a fegyveregyenlőség elvét nem vették figyelembe, mert amíg az Indítványozó okiratokkal bizonyított, addig az alperesek pusztán nyilatkoznia kellett és annak alapján valóban fogadta el minden hivatkozását.

A tisztességes eljáráshoz való jog, Alkotmányos jog. A tisztességes eljárásnak több vetülete van, így a tényállás pontos felderítése a bíróságnak olyan kötelezettsége, amely nélkül nem hozható megalapozott döntés. Ha tehát a bíróság a tényállást nem deríti fel kimerítően, annak közvetlen következménye lesz a hibás döntés, amely sérti a tisztességes eljáráshoz való jogot, hiszen a mellett, hogy a fél érdekét nem veszi figyelembe, a bíróságokba vetett közbizalmat rombolja, amely ellen az Alkotmánybíróságnak fel kell lépnie.

Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvényellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadható be.

Az indítványozó számára ismert, hogy az Alkotmánybíróság gyakorlata következetes abban, hogy a tényállás megállapítása és a jogszabályok értelmezése a bíróságok hatáskörébe tartozó feladat, melyet az Alkotmánybíróság nem vonhat magához, csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki, ellenkező esetben egyfajta "szuperbírósként", a meglévők melletti újabb hagyományos jogorvoslati fórumként járna el. 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés.

Ismeretes az is továbbá, hogy az Alkotmánybíróság feladata nem a tény-, illetőleg jogkérdések felülvizsgálata, hanem az, hogy az Alaptörvényben foglalt garanciákból fakadó minimumot számon kérje a bíróságoktól.

Határozott nézetem az, hogy garanciális minimum, hogy bármely bíróság betartsa az Alaptörvény tisztességes bírósági eljárást alkotmányos követelményként megfogalmazott elvéből levezethető és eljárási szabályként a bíróság számára kötelezővé tett tényállás felderítésre vonatkozó kötelezettségét.

Az Abtv. 29. §-a által megfogalmazott kritérium nézetem szerint teljesül, hiszen a bírói döntést alapjaiban befolyásolta a tényállás felderítetlensége, mely alaptörvény ellenes, hiszen az Alaptörvény a tisztességes eljáráshoz való jogot rögzíti. Továbbá alapvető alkotmányjogi jelentősége van annak, hogy a bíróságok figyelmét az Alkotmánybíróság mindenkor felhívja arra, hogy semmilyen körülmények között nem sérthetik a felek tisztességes eljáráshoz való jogát azzal, hogy az eljárásjogi szabályokat ilyen durván megsértik.

Nem a kedvezőtlen döntés ténye tehát a kérelem indoka, hanem önmagában szükségszerűen alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés az, ha a bírói döntést érdemben befolyásoló, alaptörvény ellenességet jelentő eljárási hibát a bíró véti maga.

[7] Az első fokon eljáró bíróság a tényállást teljes mértékben hibásan állapította meg. Munkajogi jogvitában, a helyettesítés körében a bizonyítandó tény, hogy a munkavállaló két különböző munkakört töltött be. A felperes többször, részletesen, de kellően egyszerűsített formában bemutatta azt, hogy a nem átlagos munkakörök miatt térnek el egymástól, ennek kapcsán miért valósult meg a különböző munkakör ellátása. Az állítását igazolta egyrészt a korábbi ügyvezető,

másrészt a munkavállaló teljesítmény értékelése. A bíróság ennek ellenére az alperes kifejezetten csak nyilatkozási formában tett előadására alapította az ítéletét. A bíróság nem tartotta szükségesnek a számos beadványban indítványozott tanúk meghallgatását, holott azok a munkakörök különbözőségét, továbbá az időben való elkülöníthetetlenséget, valamint az egyes munkakörök ellátásához szükséges ráfordítandó időt tudták volna igazolni. Az eljárást az alperesi társaság irányában történő elfogultság hatotta át, melyet igazol, hogy az alperes nyilatkozata nagyobb súllyal esett a latba a munkavállaló, tanú és okirati bizonyításával szemben. Álláspontom szerint, ez a tisztességes eljárásnak nem felel meg, a fegyveregyenlőség elvét figyelmen kívül hagyja.

[8] Az első fokú bíróság továbbá kijelentette, hogy az új Mt. még áttételesen sem tartotta fenn a korábbi Mt. helyettesítésre irányadó szabályait. Álláspontom szerint, nem felel meg a tisztességes eljárás követelményének, ha a bíróság az ítéletét a jogszabály ismerete nélkül hozza meg, nem ismeri a jogpolitikai szempontokat is figyelembe vevő jogalkotói szándékot, valamint a közösségi jog terén az ismeretei nem ütnek meg azon szükséges mércét, amely a helyes jogértelmezést lehetővé teszi.

[9] Az OGY. 2001. április 17. napján fogadta el a *Munka Törvénykönyvéről szóló 1992. évi XXII. törvény, valamint az ezzel összefüggő törvények jogharmonizációs célú módosításáról szóló 2001. évi XVI. törvényt*. A törvény 9. §-a szerint, az Mt. egy új 83/A szakasszal bővül, mely tartalmazza azokat a szabályokat, melyek a kiküldetés, átirányítás körében irányadóak, amelyet a 96/71/EK Irányelvben megfogalmazott elvekre figyelemmel implementált a hazai jogalkotó. A 83/A szakaszt a 2002. évi XIX. törvény 5. §-a pontosított szövegezéssel akként állapította meg, hogy: *(7) Ha a munkavállaló a munkaköri feladatai ellátása mellett oly módon végez más munkakörbe tartozó feladatokat, hogy a két munkakörbe tartozó munkavégzés időtartama nem különíthető el, a munkavállalót a munkabérében felül külön díjazás (helyettesítési díj) illeti meg. A helyettesítési díj mértékét az átirányítás alapján végzett munkára irányadó díjazás alapulvételével kell megállapítani.*

[10] A felperes rámutatott arra, hogy a közösségi szabályoknak kívánt megfelelni a hazai jogalkotás akkor, amikor a tagállamokra kötelező implementációt végrehajtotta. Felperes kiemelte, hogy ennek megfelelően, az Irányelvi célok az új Mt. ben is szükségszerűen benne vannak, ellenkező esetben a közösségi jog megkerülését lehetne kijelenteni tagállami részről, mely értelemszerűen fel sem merülhet.

[11] A felperes egyrészt részletesen kimunkálta azt, hogy a régi Mt. 83/A §-a és az új Mt. 53. §-a egymásnak megfeleltethető. Rámutatott arra, hogy a jogalkotó célja az egyszerűsítés volt a normaszövegben, melyet az Indoklásban¹ is olvashatunk. Az indoklás kitér arra, hogy a korábbi Mt. szabályozásához képest, a lényegi változás a szigorúan vett időbeli korlát (44 nap évente), amelyből az következik, hogy a szabályozásban más lényegi változtatás nincs, tehát a korábbi Mt. elvei benne maradnak. A Kommentár azt is hozzáteszi, hogy *"Ahogy arra már fentebb utaltunk a szabályozás lényegesen egyszerűbbé vált a korábbi rendelkezésekhez képest. Ezzel együtt azonban az is megállapítható, hogy a korábbi rendelkezésekre kialakult ítélkezési és jogalkalmazási gyakorlat vélhetően a leegyszerűsödő szabályokból okszerűen következő*

¹ A munkaszerződéstől eltérő foglalkoztatás jelenlegi szabályait a törvény lényegesen egyszerűsíti. Lehetővé teszi a munkaszerződéstől eltérő munkakörben és munkahelyen, illetőleg más munkáltatónál történő foglalkoztatását, de ezek időtartama naptári évenként a 44 munkanapot akkor sem haladhatja meg, ha ugyanabban a naptári évben más munkakörben, munkahelyen, illetőleg más munkáltatónál is történik a munkaszerződéstől eltérő foglalkoztatás. A törvény a jelenlegi szabályozáshoz képest ezzel a lényeges szűkítéssel az intézmény kivételes jellegét hangsúlyozza...

hézagokat a korábbi gyakorlattal fogja kitölteni...” Itt meg kell ragadni azt az alkalmat, hogy a korábbi Mt. hatálya alatt a helyettesítés körében számos ítélet született, amelyből több elvi jelentőségű, melyekre felperes az eljárás alatt is hivatkozott.

[12] A díjazással kapcsolatban az Indoklás 16. pontban olvashatjuk, hogy “

A törvény a munkaviszony szabályozása körében - ideértve a munkaidőre és a munka díjazására vonatkozó rendelkezéseket is - a korábbiakhoz képest jelentősen egyszerűbb és áttekinthetőbb rendelkezéseket tartalmaz, amelyek kialakítása során támaszkodott az elmúlt két évtized bírói gyakorlatára és gyakorlati jogalkalmazási tapasztalataira. E körben kiemelkedő jelentősége van az európai munkajogi normák átvételének és a Nemzetközi Munkaügyi Szervezet (ILO) keretében létrejött - Magyarország által is kihirdetett - nemzetközi szerződések betartásának. A törvény arra törekszik, hogy az európai munkajogi szabályok átvétele során kihasználja az azok által nyújtott lehetőségeket és a hazai munkaerőpiac igényeihez igazodó rugalmas szabályozást valósítsa meg. Ennek alapvető eszköze az is, hogy a munkajogi törvényi szabályozás a kollektív szerződések számára eltérést enged és ezzel - különösen a munka díjazása körében - a munkafeltételek alakításában meghatározó szerepet szán a munkáltatói és munkavállalói érdekképviselőknek.

[13] Az Indoklás is azt rögzíti, hogy a bírói gyakorlatra nagyban támaszkodik az új - egyszerűsítést alkalmazó - szabályozás, így nyugodtan kijelenthető, hogy a bíróságoknak figyelembe kellett volna venni az Mt. 53. § értelmezése során, hogy annak szövege a két évtizedes bírói gyakorlatra figyelemmel is értelmezendő, amely nem vitásan a helyettesítési díjjal kapcsolatban számos döntést hozott, amelyben a munkavállalónak ezen a jogcímen meghatározott összegeket ítelt meg. Álláspontom szerint, a tisztességes eljárásnak semmilyen módon nem felel meg az a jogértelmezés, melyet az eljárt bíróságok tanúsítottak, a fegyveregyenlőség elve egyáltalán nem érvényesülhet így, mert a munkavállalónak hátrányos, szűkítő jogértelmezést ad az Mt. hivatkozott szakaszának, mely a méltányos mérlegelés munkajogi elvét megcsúfoló munkáltatót hozza előnyös helyzetbe.

Az Alaptörvény rögzíti azt is a 28. cikkben, hogy a bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik. A jogszabályok céljának megállapítása során elsősorban a jogszabály preambulumát, illetve a jogszabály megalkotására vagy módosítására irányuló javaslat indokolását kell figyelembe venni. Az Alaptörvény és a jogszabályok értelmezésekor azt kell feltételezni, hogy a józan észnek és a közjónak megfelelő, erkölcsös és gazdaságos célt szolgálnak.

A bíróságok az Alaptörvény 28. cikkében megfogalmazott zsinórmértéket figyelmen kívül hagyták. A jogszabály szövegének értelmezésekor a célt figyelmen kívül hagyták, az indoklásra szintén nem fordítottak gondot, a józan észnek pedig egyáltalán nem felel meg a döntés, hiszen a határozataik azt testesítik meg, hogy bérezés nélkül maradhat a jelentős pluszmunka.

Az Alaptörvény 28. cikk tulajdonképpen olyan kötelezettség a bíróságok felé a jogértelmezést illetően, amely az Alaptörvény megalkotásakor a társadalom fennálló kollektív tudatát öntötte szavakba a bíraskodást illetően. Azért zsinórmérték, mert egyfajta általános elvárás képet tükröz, hiszen a társadalom elsősorban azt várja el a bíróságtól ítéletének meghozatalakor, hogy a többségi megítélésnek megfelelően igazságos ítéletet hozzon. Az alkotmányjogi aspektusa az ezzel ellentétes ítéletnek az, hogy tisztességtelen eljárásnak minősíthető, ha a bíróság ettől a mértéktől eltávolodik.

[14] Indítványozó tudatában van annak, hogy az Alkotmánybíróság a rendes bíróságok jogértelmezési gyakorlatát nem vizsgálja, illetve a bírói döntést pusztán jogértelmezési hibából kifolyólag nem semmisíti meg. Jelen panasz keretében felhozott jogértelmezési hiba azonban,

kifejezetten alkotmányos jogsérelmet valósít meg, így szükséges az érdemi vizsgálata az eljáró bíróságok jogértelmezésének.

A tisztességes eljárás másik fontos vetülete a jogértelmezés. E téren elvárás, hogy a bíróságok a jogértelmezésük során ne csak a törvény szavai alapján döntsék el a jogvitát. Maga a jogvita eldöntése alkotmányos kötelezettsége a bíróságoknak, amely nem abban merül ki pusztán, hogy az eljáró bíró, vagy tanács el tudja olvasni a jogszabály szövegét, mert arra a laikus is képes. Sokkal fontosabb, hogy a bíróságok a törvény szövegét a nyelvtani értelmezésen túl - ha szükséges - történeti, teleológiai értelmezéssel, közösségi jogi aspektusból is megvizsgálva legyen képes értelmezni azt és indoklásában interpretálni a feleknek akként, hogy abból mindkét félnek egyértelműen kiderüljön, hogy a kettejük vitájában miért egyik, vagy másik fél javára hozta meg a döntését a bíróság.

Az alapul fekvő ügyben az elsőfokú bíróság expressis verbis kijelentette, hogy az új Mt. még áttételesen sem tartotta meg a korábbi szabályozást.

Nézetem szerint nyilvánvaló alkotmányossági aggályt vet fel a jogértelmezés elmaradása, hiszen az elsőfok részéről gyakorlatilag a jogszabály szöveg szerinti értelmezés jelenik meg az indoklásban. A bíróság teljesen figyelmen kívül hagyta a felperes hivatkozását a jogalkotói szándék vonatkozásában, egészében elvetette, vagy nem értette, nem értékelte a két Mt. összehasonlító elemzését. Nem tulajdonított jelentőséget annak, hogy a régi Mt. vonatkozó részeit közösségi Irányelv alapján implementálta a jogalkotó a hazai jogba, amely értelemszerűen és szükségszerűen benne van az új jogszabályban is, ha szövegszerűen nem is jelenik meg.

A bíróság tényleges hatásában az Irányelv implementációt eliminálta, mely annak kapcsán lesz alkotmányjogilag értékelhető körülmény, hogy az Alaptörvény garantálja a közösségi jog érvényesülését, ez vezethető le a Q cikk (3) bekezdés második mondatából. Utalni kell e helyütt a csatlakozási dokumentumra is.

Hivatkozom e helyütt a C-14/83 "Sabine Von Colson" ügyre, ahol is az Európai Bíróság kijelentette, hogy *"a nemzeti bíróságnak saját nemzeti jogát az irányelv szövegének és céljának fényében kell értelmeznie a 189. cikk (3) bekezdésében meghatározott eredmény elérése érdekében"*. Hivatkozom továbbá a C-92/11 "RWE Vertrieb AG" ügyre, melyben a bíróság akként foglalt állást, hogy *"Ebben a tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat szerint azon értelmezés, amelyet a Bíróság az EUMSZ 267. cikk alapján ráruházott hatáskör alapján valamely közösségi jogszabályra vonatkozóan kifejt, megmagyarázza és pontosítja e szabály jelentését és terjedelmét, ahogyan azt a hatálybalépésének időpontjától értelmezni és alkalmazni kell, illetőleg értelmezni és alkalmazni kellett volna."*

A fenti két döntésben lényegi elem és kapcsolódási pont a jelen alkotmányjogi panasszal kapcsolatos eljáráshoz, hogy a bíróságok nem az Irányelvvel összhangban értelmezték a hazai jogot, továbbá ha egy adott Irányelvet a hatálybalépésétől kell értelmezni és alkalmazni, akkor e kötelezettség fennáll később is, mert a tagállami jogban bekövetkező jogszabályi változás nem eredményezheti az Irányelv alkalmazás és értelmezés kötelezettségének elenyészését csupán annak kapcsán, hogy a tagállami jog szövege, illetve a jogszabály száma megváltozik. Alkotmányjogi aspektusa pedig az, hogy nem valósul meg a B. cikk (1) bekezdésében foglalt deklaráció, miszerint *"Magyarország független, demokratikus jogállam"*, ha a bíróság maga nem tartja be az Alaptörvényben foglalt kötelezettségét. Az Alkotmánybíróságra nehezedő teher pedig e téren az, hogy a Tisztelt Alkotmánybíróság nem mehet el szó nélkül olyan sérelem mellett, amely a bíróságok megítélését negatívan befolyásolja, hiszen a jelen esetben "csak" a tisztességes eljáráshoz való jog sérült, amelynek megvalósulása azonban olyan alapvető alkotmányjogi jelentőségű cselekménnyel valósult meg, amely érinti a magyar demokratikus jogrendet.

[15] A másodfokon eljáró Törvényszék gyakorlatilag jóvá hagyta az elsőfokú bíróság döntését és ugyanúgy nem értette meg a két különböző munkakör lényegét, mint ahogy tette azt az elsőfokú bíróság. A Törvényszék megállapítja az elsőfokú bíróság helytelen jogértelmezését az Mt. 53. szakasszal kapcsolatban, majd kijelenti, hogy a lefolytatott bizonyítási eljárás alapján nem volt megállapítható az, hogy a különböző munkakörök időtartama elkülöníthető-e. E körben azt kívánom rögzíteni, hogy nem is volt bizonyítási eljárás arra nézvést, hogy hogyan és milyen módon lehet elkülöníteni a két speciális munkakört egymástól. Ehhez lett volna szükséges a folyamatosan indítványozott két tanú, akik rámutattak volna az elkülönítésre, valamint annak nehézségeire is. A bíróság azonban elzárta engem attól, hogy a tényállításaimat bizonyítani tudjam, mely

egyértelműen a tisztességes eljárás követelményébe ütközik, hiszen a bizonyítás lefolytatása esetére merőben más ítéleti rendelkezést kellett volna tenni a bíróságnak, figyelemmel arra, hogy az én tényállításomat bizonyította volna.

Az eljárás során a jogértelmezés kérdése markáns hangsúlyt kapott. A felperes a tisztánlátás elősegítésére indítványozta előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezését is, mely nyilvánvalóan világos helyzetet teremtett volna. A Törvényszék nem értett azzal egyet, elutasította az indítványt, majd jogértelmezésben helytelen döntést hozott. Határozott álláspontom, hogy adott esetben, amikor az elsőfokon eljáró bíróság kijelenti a jogértelmezés körében, hogy még áttételesen sem tartotta meg a helyettesítés intézményét az új Mt., majd ezzel szemben a Törvényszék az indoklásában kijelenti, hogy díjazásra lehet jogosult a munkavállaló abban az esetben is, ha nem a munkakörébe tartozó feladatokat lát el, viszont a helyettesítés fennállását tagadja, az mindenképpen megalapozta volna az indítványra történő előzetes döntéshozatali eljárást. Az eljárás mellőzése tisztességtelen, mert az abban indítványozott kérdések olyan tiszta helyzetet eredményeztek volna, mely nem - a munkavállaló hátrányára történő - szűkítő jogértelmezést eredményeztek volna.

Ehhez képest, a Bíróság - számomra hátrányosan - szűkítően értelmezte a jogszabályt. Nem volt jogszerű az eljárása, mert a jogszabály szövegének értelmezésekor nem vette figyelembe az Irányelvet, de a jogalkotói szándékot sem, ezt pedig nem tartozik a tisztességes eljárás fogalmkörébe.

[16] Jogbiztonság. Az Indítványozó ismeretében van annak, hogy a jogbiztonság körében az Alkotmánybíróság számos megállapítást tett korábban, így határozott álláspont van arra nézvést, hogy csak a visszamenőleges jogalkotás és a felkészülési idő elégtelensége esetére van érdemi vizsgálatnak helye. Ennek ismeretében tehát, nem hivatkozom az Alaptörvény B. cikkére és a demokratikus jogállamiságból levezethető jogbiztonságra.

[17] Mindazonáltal, az Alkotmánybíróság számos határozatában kifejtette, hogy a jogállam alapvető, nélkülözhetetlen eleme a jogbiztonság. Elsőként a törvényességi óvás alkotmányosságának vizsgálata során hozott 9/1992. (I. 30.) AB határozatában mondta ki, hogy „a jogbiztonság az állam - s elsősorban a jogalkotó - kötelességévé teszi annak biztosítását, hogy a jog egésze, egyes részterületei és az egyes jogszabályok is világosak, egyértelműek, működésüket tekintve kiszámíthatóak és előreláthatóak legyenek a norma címzettjei számára. Vagyis a jogbiztonság nem csupán az egyes normák egyértelműségét követeli meg, de az egyes jogintézmények működésének kiszámíthatóságát is.” (ABH 1992, 59, 65.)

A 26/1992. (IV. 30.) AB határozatában az Alkotmánybíróság elvi éllel mutatott rá arra, hogy „a világos, érthető és megfelelően értelmezhető normatartalom a normaszöveggel szemben alkotmányos követelmény. A jogbiztonság megköveteli, hogy a jogszabály szövege értelmes és világos, a jogalkalmazás során felismerhető normatartalmat hordozzon.” (ABH 1992, 135, 142.) Több határozatában az Alkotmánybíróság kimondta azt is, hogy a normavilágosság sérelme miatt az alkotmányellenesség akkor állapítható meg, ha a szabályozás a jogalkalmazó számára értelmezhetetlen, vagy eltérő értelmezésre ad módot és ennek következtében a norma hatását tekintve kiszámíthatatlan, előre nem látható helyzetet teremt a címzettek számára, illetőleg a normaszöveg túl általános megfogalmazása miatt teret enged a szubjektív, önkényes jogalkalmazásnak. [Pl. 1160/B/1992. AB határozat]

megállapítható, hogy a korábbi rendelkezésekre kialakult ítélkezési és jogalkalmazási gyakorlat vélhetően a leegyszerűsödő szabályokból okszerűen következő hézagokat a korábbi gyakorlattal fogja kitölteni."

Az Indoklás ugyanígy fogalmaz "egyszerűbb és áttekinthetőbb rendelkezéseket tartalmaz, amelyek kialakítása során támaszkodott az elmúlt két évtized bírói gyakorlatára".

Egyik forrás sem azt jelenti ki, hogy a jogalkotó szándéka az, hogy szakítani kell a korábbi gyakorlattal és a több munkakört ellátó munkavállalók helyzete lényegesen megnehezül és döntenie kell arról, hogy más munkakört ellát-e a sajátja mellett, mert csak a saját vagy a másik munkakör bérét kapja meg, de a plusz munka díjazása megszűnik.

A fenti, normavilágosság vonatkozásában arra kívánok rámutatni, hogy az eljáró bíróságok teljes mértékben hibásan értelmezték az új Mt. szabályozását. Az értelmezés során figyelmen kívül hagyták az Alaptörvény 28. cikkében megfogalmazott alapvetést, az Irányelvvel összhangban történő értelmezést leszögezítő EuB iránymutatást.

Ha a normavilágosság Alkotmánybíróság által megállapított tartalmát szem előtt tartjuk, akkor észlelnie kellett volna a bíróságoknak, hogy nem világos a normaszöveg, mert egyikben benne van a helyettesítés szabályozása, másokban nincs benne, de az Irányelv alapján implementált szabályozás akkor valahol elvész.

Észlelnie kellett volna, hogy a túl általános normaszöveg a szubjektív, önkényes jogalkalmazás kiinduló pontja. Ezzel szemben, azt az utat választotta, hogy a fél - jogértelmezésre irányuló - indítványát elvetette és ezzel párhuzamosan az általános szövegezésű új jogszabálysöveget alapul véve kifejezetten a munkavállalónak hátrányos döntést hozott, figyelmen kívül hagyva a törvény miniszteri Indoklását.

Ebben az Alkotmányjogi aspektus az, hogy az Alkotmánybíróság fentebb hivatkozott döntéseire is figyelemmel, az eljáró bíróságoknak kifejezett kötelessége lett volna a jogértelmezés kérdésében minden - eljárásjogilag lehetséges - segítséget megragadva eljárni ahhoz, hogy a tisztességes eljárás követelményének megfeleljen. A kétségeket hagyó szövegezésre figyelemmel, önkényes és szubjektív döntés született, mely az Alkotmánybíróság fentebb hivatkozott döntését szem előtt tartva nyilvánvalóan sérti a tisztességes eljáráshoz való alkotmányos jogom.

[19] A Kúria döntésével kapcsolatban az alábbiakra kívánok rámutatni, mely szerint az eljáró bíróság döntése a tisztességes eljárás elvébe ütközik.

A Kúria egyrészt kijelentette, hogy alaptalan a hivatkozásom a Kttv. **52. § (2)** bekezdésére és a Ktv. **24. § (1)** bekezdésére. Álláspontom szerint, mindkét jogszabályhely egyértelműen rögzíti a helyettesítés tényét, ezért a Kúria az indoklásában helytelenül állítja, hogy az nincs. Az indoklás nem világos abban a tekintetben, hogy a hivatkozott törvényhelyek nem léteznek, vagy arra én nem hivatkozhatok, mert nem állapítható meg ennek kapcsán hátrányos megkülönböztetés.

A Kúria indoklásában kifejti, hogy a következetes bírói gyakorlat nem tekinti Alaptörvénybe ütközőnek, ha eltérő személyi körökre eltérő szabályozás vonatkozik, majd utal az ABH 1999.668 helyen közzétett döntésre (198/B/1998. AB Határozat).

[20] Álláspontom szerint, a Kúria nem kívánt mélységében foglalkozni ezzel az üggyel, így keresett rá egy pontosnak nem tekinthető fél-magyarázatot, amely azonban a minőségében történő felülvizsgálat hiányára enged következtetni. Nem ismert számomra olyan következetes bírói gyakorlat, mely a bérezés alapvető elveiben különbséget tenne a versenyjog és a közsféra munkajoga vonatkozásában, mely a munka díjazás nélkül maradását lehetővé teszi. Jelen esetben ugyanis konkrétan arról van szó, hogy az indítványozó úgy végzett mennyiségi és minőségi többlet munkát, hogy azért díjazásra nem tarthat igényt pusztán abból a tényből fakadóan, hogy a versenyjog hatálya alá tartozik. Ugyanebben a helyzetben a közsféra munkavállalója díjazásban részesül. Ez kifejezetten olyan hátrányos megközelítés, mely azt az üzenetet hordozza magában, hogy a közsféra munkavállalója több, mint a versenyszférában dolgozó személy.

Nézetem szerint, a Kúria az indokolási kötelezettségének nem tett eleget maradéktalanul holott, az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében rejlő alkotmányos követelményben ez benne foglalt.

A bíróság döntésének indokairól az eljárási törvényeknek megfelelően számot kell adnia, ellenkező esetben nem beszélhetünk tisztességes eljárásról, ha a bíróság csak egy döntést közöl, de indoka nincs. Az indokolási kötelezettség alkotmányjogi értelemben vett sérelme az eljárási szabály alaptörvény-ellenes alkalmazását jelenti. [7/2013. (III. 1.) AB határozat]

[21] Ki kell emelnem, hogy a Kúria által hivatkozott huszonekét évvel ezelőtti AB döntés nem ugyanazokon a ténybeli alapokon nyugszik, mint a jelen ügy. A hivatkozott ügyben két közsférára vonatkozó jogszabályban foglalt definíciós eltérésből fakadó jogértelmezési problémát kellett feloldania az Alkotmánybíróságnak. Az ügyben a Kjt. és a Ktv. eltérően értelmezte azt a bér kérdését, amely alapján a jubileumi jutalom számfejtése történik. Az adott ügyben a meghatározott és elvégzett munka bére és járandósága nem vitatott, csupán a jogcímek eltérése miatt nem összehasonlítható a két személyi kör jubileumi jutalomban számításba vehető illetménye, amely az indítványozó szerint ekként, az eltérő személyi körök viszonylatában hátrányos megkülönböztetést vethet fel. Erre mondta ki az Alkotmánybíróság, hogy az adott körök közötti - ilyen típusú - megkülönböztetés nem jelent sérelmet.

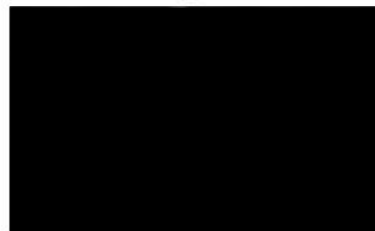
Az AB kijelentette, hogy az eltérő munkajogi szabályozás alkotmányosan indokolt és csak összehasonlítható jogosultak vagy kötelezettek között vethető fel alkotmányos megkülönböztetés.

Jelen ügyben azonban, a munka díjazása az a kérdés, amelyről döntést kell hozni. Nevezetesen arról kell döntést hozni, hogy díjazás nélkül maradhat e a minőségi és mennyiségi többletet eredményező helyettesítés pusztán azért, mert a versenyszféra munkavállalójáról van szó, szemben a közsféra munkavállalójával, ahol vitán felül áll, hogy jár az adott személynek a díjazás akkor, ha mennyiségben és minőségben több munkát végez.

[22] Ki kell jelenteni továbbá a Kúria elvi döntésével kapcsolatban, hogy az hibás alapokon nyugszik, amelyből kitűnik a fentebb már leírt minőségében történő felülvizsgálat igényének a hiánya. Az elvi döntés II. része a rendkívüli munkavégzéssel foglalkozik és rögzíti, hogy a más munkakörbe tartozó feladatok ellátásakor a munkavállaló a rendkívüli munkavégzés ellenértékére tarthat igényt. Álláspontom szerint az elvi döntés azért hibás, mert a rendkívüli munkavégzés az a túlóra konkrétan, illetve az olyan időszakban végzett munka, amikor a munkavállaló az alkalmazási körét tekintve nem kellene hogy dolgozzon. Pontosan megfogalmazva a Mt. 143. § azokkal az esetekkel foglalkozik, amikor a munkavállaló éjszaka, délután, pihenő, vagy ünnepnapon dolgozik, de rendes körülmények között nem kellene ekkor dolgoznia. Az elvi döntés hibája a tényállás megismerésének hiányát reprezentálja, mert kihagyja a más munkakör ellátásának a tényét, amely nem mennyiségi (túlóra) kérdés, hanem mennyiségi és minőségi kérdés, amely így elválasztandó a rendkívüli munkavégzéstől.

A fentikben kifejtettek szerint, kérem a T. Alkotmánybíróságot, hogy a kérelmemben megfogalmazottak szerint hozza meg a döntését, mert minden bírói fórum a tisztességes eljárás tilalmába ütközően járt el az ügyemben.

Kelt Szolnokon, 2021. május 3. napján.

Szilágyi Nóra indítványozó
képviselésében

Dr. Simon Sándor ügyvéd